

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

George Sand (1804-1876)

Een bijzondere vrouw

Ze heette eigenlijk Amandine-Lucie-Aurore Dupin, baronesse Dudevant, maar de wereld kende haar als *George Sand (1804 – 1876)*. Ze trouwde met haar baron toen ze zestien was, maar scheidde van hem in het jaar van de juli-revolutie 1830. Ze vertrok naar Parijs en leidde daar de komende tien jaar een tumultueus leven als minnares van o.a. de dichter Alfred de Musset en de componist Chopin. Ze eiste het recht op zelfontplooiing op voor de vrouw en voegde de daad bij het woord. Uit haar roman *Lélia*, die in 1833 verscheen, spreekt haar verlangen naar een avontuurlijk en sentimenteel leven.

Ik bezwijk voor de verleiding hier een van mijn vertalingen aan toe te voegen. Uit de bundel *Van Parijs naar de Parnassus* (Boekenplan 2010) citeer ik het sonnet dat ze schreef naar aanleiding van de negatieve kritieken op het toneelstuk *Chatterton* van Alfred de Vigny (1797-1863). Thomas Chatterton was een jonge Engelse dichter die als miskennd genie in 1770 zelfmoord pleegde op zijn zeventiende. In de kringen van de Romantiek was hij bijzonder populair en het Théâtre Français had blijkbaar dit toneelstuk over hem opgevoerd, dat door de critici was weggehoond.

1833

George Sand - *Lélia*

In de roman *Lélia* speelt de symboliek een grote rol. Het verhaal draait om de romantische belevenissen van *Lélia*, de liefvallige heldin, haar zuster Pulchérie, een prostituee, de idealistische jonge dichter Sténio, en een priester die krankzinnig wordt. In deze roman spreekt het avontuurlijke en sentimentele leven van de door Rousseau en Chateaubriand beïnvloede schrijfster. In lyrische bevoordingen, die soms aan poëzie in prozavorm doen denken, bezingt zij het idealisme en de harts-tocht als levensbehoefte. Levensrecht schildert zij de strijd tussen liefde en vooroordeel. Terwijl in de traditionele sentimentele roman hindernissen overwonnen moeten worden voordat het paar elkaar vindt, desnoods in de geromantiseerde liefdesdood, ligt de tragiek in Sands romans eerder in de door de maatschappij afgewezen alternatieve samenlevingsvormen. Het streven was gericht op de geluksbeleving in de oprechte liefde, die geldt als enig en voldoende criterium voor het individuele bestaan. Dit streven ging ten koste van de maatschappelijke verplichtingen, waardoor deze roman in de ogen van tijdgenoten een bedreiging voor de bestaande maatschappelijke structuren vormde. Bij Sand ging echter het individuele belang - liefde en vrijheid - boven het maatschappelijke belang - het huwelijk. Voor haar was dit alles geen intellectuele filosofie maar een levenspraktijk.

Chatterton

*Had u bewezen, heren journalisten,
dat Chatterton niet zo had moeten zeuren,
dat op toneel misvormd werd dit gebeuren,
al schreef u steeds weer tegen atheïsten*

*en tegendraads en tegen de sofisten,
dan hebt u niets begrepen van mijn treuren
en bent u zo pedant dit af te keuren,
ik wou dat jullie persmuskieten wisten*

*wat ik te zeggen heb: Besef dat tranen
zijn als het water van de Oceanen,
het helpt niet of je ook betogen houdt,*

*want ook al hadden jullie het vermogen
twee tonnen vol met tranen op te drogen,
dat gaf je niet meer dan een beetje zout.*